

JENEI LÁSZLÓ

Egy túra színeváltozása*

Fecske Csabának

Zsákfalu elején állt a kerékpár, gazdája csípőre tette a kezét, fölfelé eresztette a tekintetét. Nem is tehetett mást, körbe csak a vaskos zöld vertikálisok adták a szemnek az esélyt. Két marok szorította a torkot: a táj mint archaikus tárgy, látványával táplálta a gyönyört, de a katlan aljára szegezett parányi embert behálózó félelmek ugyanúgy eltömték a légsövet.

Magányos túrája volt ez a lírai ének, pár éve vitte őt valami a karsztok alá, majd föl a Szádvár kifehéredett múmiái közé, ahonnan a megtalált ékszerek öröme még átvezette a Horthy gyalázta Derenk romjaihoz is. Este kereste csak a költő nyomait, mert előbb hagyta, hogy akinek dolga, a természet mesélje el, mire mentek egykor egymással: érez-e a táj valamit avarral benőtt terveinek restanciájából, törlesztene-e még, vagy a költő hagyott itt pár bűnjelet, mely megverseletlen árvákra utalna.

Pedig mióta tudhatta volna a vándor is, aki a teremtés csöndes virrasztása közben megleshetetlen vénnek vélte magát: hogy akit csak a költészet terel, a csalódást kísérti. Ugyan az írt sorok egymásutánja a lelkét fölfedező ember lépteire rímel, a lényeg a vadak foga közt végzi, a legendák mócsingjaként. Amikor már a hold pecsétje is lecsorgott az égről, a bérelt ház nyitott verandáján állva, a szögligeti álomtalan éjszakától megvakítva is jól látszott: nem volt egyetlen tárgy sem, amin egy költő ottlétének régi ábrándja kiütkezett volna, ugyanakkor az érzékelhető

* Egy prózairó egyetlen, alkalmi verse ez — bocsássák meg az igazi költők! Csakis a szerző címzett iránti rajongása adhat felmentést.

dolgok szilárd valósága a mi kezünkben van, mi döntünk, ha tetszik, amikor tárgyilagos vagy éppen elfogult elemzésbe kezdünk. Mi döntjük el, hogy a tájban mi a szép, s ami szép, lehet-e a költő hagyatéka, vagy már csak a mai, földközeli szagokat hordja magán milliónyi sejt elhalt anyaga.

Embert találni ment a lírai én a határ közelébe, s a harsogó zöldben az életakarás kórusán túl ezt hallotta meg, ezt a belső hangot, melyet végül letisztázva egy másik rend középpontja sejtett fel neki: mind, aki papírra dolgozik, s az életet illető reményeit a teremtés napszakváltásai osztják el elég egyenlőtlenül, mind csalódunk, ha egymást keressük. Ezt a pár embert jó néhány éve összekovácsolta úgyis a veszély érzete, s közel fogja magához mindegyik a társát, ha erre hangolt szenzorai fölfogják a versek törésvonalai mentén feltörő utórengéseket. Minek keresni tehát, ami megvan, az ébresztő erőszak mindent eltávolít.

A lírai én másnap nekiindult, szorongott, vadul taposta a pedált hazáig, ahonnan már láthatók a nagyvárosi kőkorszak monoton színei, néhány tízezer apró titok geometriája; a kollektivista teremtő naptól kiégett, asztalterítő fehérségű képzete arról a helyről, ahol ember lakozhat, ha csak olyan lyukakban is, hová éjjel egy fészekaljányi holdsugár leérhet, hogy aztán bezárva, körbeforogva megbolonduljon. Lám, hiába ott is az avasdélire visszavágott képzelet segédlete, a villanásnyi tündérmese arról, hogy Szentgyörgy pincéinek kapuit kerülgetjük, szánkban a valaha legnagyobbra tartott miskolci bor mély békét és harsány lázadást egyszerre idéző ízével – hiába vagyunk Erősz kegyeltjei és Bacchus huncutkás mosollyal évődő követői, azért ez mégis csupán egy vashodály, s akárhogy fáj is, ezek csak-csak betonketrecek.

Ez volt, pár éve tán. A túra emléke égeti majd a kalandort; olyan ő is, mint akit akkor keresett a szögligeti Ménes-patak partján, olyan óvatlan nyomozó, aki túlvilági, tompán sajgó emlékek nyomában járva fárad el, s akit saját allegóriáihoz kötözve elhagynak, mint az ébredőt a reggelre halott álomuniverzumok.